

6. Nieuwe Dordtse Biesbosch

Natúúrlijk genieten
in de Nieuwe Dordtse
Biesbosch!

Datum rapportage	September 2017
Datum vorige rapportage	Maart 2017

6.1. Organisatie

Funcie	Naam
Portefeuillehouder	P.J. Heijkoop
Ambtelijk opdrachtgever	W. Zijlstra

6.2. Het project

6.1.1 Scope

Realisatie van het Strategisch Groen Project (SGP) de Nieuwe Dordtse Biesbosch op het Eiland van Dordrecht. Het plan betreft het ontwikkelen en inrichten van 530 ha nieuw natuur- en recreatiegebied. Dit betekent een natuurverbinding van de Dordtse met de Sliedrechtse Biesbosch, waarbij de nadruk ligt op versterking van de natuur met mogelijkheden voor recreanten om hier de natuur te beleven. Met de Tongplaat, het Zuidplaatje en de Louisa- en Cannemanspolder is reeds 200 ha gerealiseerd.

Voor het blijvende landbouwgebied (circa 1.100 ha) wordt een ontsluitingsweg aangelegd.

6.2.1 Voornaamste kaders en uitgangspunten

6.2.1.1 Contractuele kaders

Wijzigingsovereenkomst (dossiernummer 969072)

Op 14 februari 2013 is de wijzigingsovereenkomst ondertekend tussen provincie Zuid-Holland, Waterschap Hollandse Delta en gemeente Dordrecht. Deze wijzigingsovereenkomst heeft betrekking op de "Samenwerkingsovereenkomst - Strategisch Groenproject de Nieuwe Dordtse Biesbosch" en de daarbij horende "Overeenkomst grondverwerving voor het Strategisch Groenproject Eiland van Dordrecht". In de wijzigingsovereenkomst zijn afspraken vastgelegd voor uitvoering van het project. De gemeente Dordrecht is verantwoordelijk voor de uitvoering en is tevens budgethouder. De samenwerkingspartners hebben de bijdragen voor grondaankoop, inrichting en beheer voor een groot deel overgemaakt naar de gemeente Dordrecht. Op grond van een memo d.d. april 2015 zijn een aantal aanpassingen op de wijzigingsovereenkomst overeengekomen tussen partijen.

Kader Richtlijn Water

De KRW betreft de aanleg van natuurvriendelijke oevers (binnen het projectgebied en binnen de polder de Biesbosch), aanleg van zuiverende voorzieningen voor zowel het stedelijk als het landelijk gebied en de verbetering van de waterkwaliteit door het scheiden van waterstromen. De bezinkplas en de natuurvriendelijke oevers langs de Kooikil zijn gereed. December 2016 is het overige werk in de Noorderdiepzone in uitvoering gegaan. Dat werk wordt medio 2018 (grotendeels) opgeleverd. De bouw van de hevel voor de waterinlaat vanaf de rivier is gestart en wordt begin volgend jaar opgeleverd. Voor de realisatie van KRW maatregelen en verkrijging van de synergie subsidie (€ 2,3 mln.) heeft de Provincie (brief van 23-1-2017, kenmerk PZH-2017-578339688) uitstel van de planning tot 1 april 2020 verleend.

Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) opgave/realiseren van 4,7 ha waterberging

Deze NBW opgave is deels gerealiseerd. Eind 2016 is 2 ha extra waterberging door de aanleg van waterpartijen met natuurvriendelijke oevers aan de Kop van 't Land opgeleverd. De overige 2,7 ha wordt gerealiseerd in het Dagrecreatieterrein. De uitvoering daarvan is mei 2017 gestart en wordt eind 2017 opgeleverd.

Fietspad 220

De Provincie is akkoord gegaan met uitstel van de planning van fietspad 220 tot eind 2017 (brief kenmerk PZH-2015-516593574). Dit fietspad zal grotendeel eind 2017 gereed zijn, echter is dan nog niet openbaar toegankelijk, omdat we in de Noorderdiepzone dan nog volop aan het werk zijn. Dit is aan de Provincie gemeld middels een formulier met daarbij de plannings van de aannemers.

6.2.1.2 Betrokken (private) partijen

Eigenaren van gronden, daarnaast geen private partijen.

6.2.1.3 Bestemmingsplan, stedenbouwkundig plan et cetera.

Soort plan	Datum
Reparatie bestemmingsplan gereed	September 2014
Definitief Ontwerp Noorderdiepzone gereed	November 2014
Definitief Ontwerp Dagrecreatieterrein gereed	November 2015
Definitief Ontwerp Kop van 't Land gereed	November 2015
Bestek en aanbesteding Noorderdiepzone gereed	Oktober 2016
Bestek en aanbesteding Dagrecreatieterrein gereed	April 2017
Bestek en aanbesteding Kop van 't Land gereed	Oktober 2016
Uitvoering Kop van 't Land gereed	December 2016 (inzaaien; april 2017)
Bestek en aanbesteding Hevel gereed	April 2017

6.2.1.4 Voorgaande besluitvorming

Orgaan	Datum	Zaak nummer	Besluit
Raad	11 2012	854935	Vaststellen bestemmingsplan gemeente
Raad	02 2013	969072	Getekende wijzigingsovereenkomst (Provincie, Waterschap en Gemeente)
Raad	12 2013	1159058	PVE Noorderdiepzone en dagrecreatieterrein
Raad	06 2014	1263970	Verzoekbesluit tot onteigening
Raad	09 2014	1324100	Definitieve instemming met aanleg Landbouwweg incl. hoekoplossing aansluiting Rijksweg.
Raad	09 2014	1323380	Vaststellen gewijzigd Bestemmingsplan (reparatiebesluit)
Raad	12 2014	1384862	Kredietverlening uitvoering NDZ en Elzen-noord en voorbereiding dagrecreatieterrein/Kop van 't Land
Raad	06 2015	1473357	Besluit Dagrecreatieterrein beperken tot minimale basisopgave, 4,7 ha water, fietspad 220 en een parkeerterrein van 50 plaatsen. Viersprong niet op te nemen in de scope van het project Nieuwe Dordtse Biesbosch.
Raad	12-2015	1608579	Stand van zaken voortgang en definitieve ontwerpen Dagrecreatieterrein, Kop van 't Land en Landbouwweg en beheer Landbouwweg.
Raad	05 2016	1622376	Vaststelling geactualiseerde Natuurexploitatie 2016, verlenen uitvoeringskrediet Dagrecreatieterrein en Kop van 't Land.
Raad	11 2016	1832363	RIB Stand van zaken voortgang project NDB.
Raad	06 2017	1934445	RIB Sluitende Natuurexploitatie 2017

6.3. Wat willen we bereiken?

	<u>Groen / blauwe ruimte</u>
Wat:	Het project versterkt de groene en blauwe ruimte (landschappen en water).
Doelstelling:	Verbeteren van de waterhuishouding op het Eiland van Dordrecht (inclusief verbetering van de drooglegging voor de landbouw) en het verbeteren van de waterkwaliteit.
	<u>Maatschappelijke voorzieningen</u>
Wat:	Het project zorgt voor voorzieningen die een duidelijke leemte invullen in de stad, met name op het gebied van maatschappelijke voorzieningen.
Doelstelling:	Ontwikkelen en inrichten van 530ha nieuw natuur- en recreatiegebied. Een goede en veilige ontsluiting voor het landbouwverkeer.

6.4. Hoe willen we dat bereiken?

<u>KPI's / Projectresultaten</u>	<u>Oorspronkelijke Programmering</u>	<u>Huidige Programmering</u>	<u>Gerealiseerd</u>	<u>Status</u>
Ontwikkeling ha natuur- en recreatiegebied	777 ha	530 ha	240 ha	
Uitvoering Landbouwweg			-	
Verwerving/beschikbaarheid gronden	307,223 ha	306,323 ha	306,323 ha	
	<i>Op schema</i>			
	<i>Mogelijk vertraging</i>			
	<i>Vertraagd t.o.v. vorige planning</i>			

Toelichting op bovenstaande tabel

De uitvoering van de watermaatregelen en natuur- en recreatieve voorzieningen zijn met afhankelijk van het beschikken over de benodigde gronden. Alle percelen zijn inmiddels overgedragen en de onteigeningsprocedure voor twee percelen is in juni 2017 afgerond. Eén perceel komt pas medio 2018 beschikbaar vanwege procedures die nodig zijn om gebruiker/eigenaar te verplaatsen. Tot die tijd heeft de voormalig eigenaar gebruiksrecht. Daarna kan het desbetreffende laatste deel van de Noorderdiepzone definitief worden ingericht.

De landbouwweg is juni 2017 opgeleverd. Daarmee is de weg nog niet gereed. De overkluizing over de Evides leiding en een stukje asfaltering van de weg moet nog worden uitgevoerd en de aanpassing van de hoek Rijksweg/Wieldrechtsezeedijk.

6.5. Wat hebben we gedaan ?

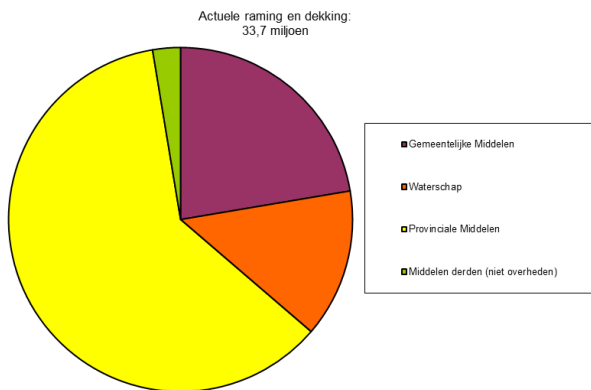
De volgende projectonderdelen zijn gerealiseerd	
1.	331ha natuur Sliedrechtse Biesbosch
2.	Herinrichtingsplan Bos de Elzen
3.	Oplevering inrichtingsplan Dordtwijkzone
4.	Opening Tongplaat, LC polder en Oplevering Zuidplaatje.
5.	Bestemmingsplan Nieuwe Dordtse Biesbosch
6.	DO Noorderdiepzone en Elzen-noord
7.	Bezinkplas en Kooikil Noorderdiepzone
8.	Bestek Noorderdiepzone met bijbehorende onderzoeken
9.	Noorderdiepzone aanbesteed en uitvoering gestart
10.	Bomen gekapt Elzen-noord door Staatsbosbeheer
11.	Uitstel einddatum tot 1-04-2020 KRW subsidie en meenemen verwervingskosten in subsidies
12.	Regelmatig informatie avonden georganiseerd over de diverse deelgebieden
13.	Grond overgedragen van provincie naar gemeente
14.	Natuurexploitatie 2016 en 2017 vastgesteld
15.	Overeenkomst Plukpark getekend en uitvoering gestart
16.	DO Dagrecreatieterrein vastgesteld
17.	Bestek Dagrecreatieterrein
18.	Uitvoering Dagrecreatieterrein gestart

19.	DO Kop van 't land vastgesteld
20.	Kop van 't land uitgevoerd en ingezaaid
21.	Bestek aanleg hevel en aanbesteding
22.	Uitvoering Hevel gestart
23.	Subsidie toegekend voor recreatieve voorzieningen hevel en uitstel tot 1-10-2017 toegekend
24.	Communicatieplan uitvoering opgesteld
25.	2 percelen onteigend (w.v. nog 1 definitieve vergoeding vast te stellen door Rechtbank)
26.	SOK en beheerplan NDZ ter besluitvorming aangeboden bij alle betrokken organisaties
27.	Saneringsplan Elzen-noord ingediend
28.	Saneringsplan buffer zuid ingediend
29.	Bestemmingsplanprocedure Stichting Kros/Springerweg gestart
30.	Verwerving afgerond
31.	Diverse bezwaren en voorlopige voorzieningen afgehandeld
32.	Landbouwweg opgeleverd (weg deels gereed)
33.	Overeenkomst met Evides over eisen aan kruising leidingen met landbouwweg
34.	Restant gronden landbouwweg afgevoerd door boeren
35.	Woning hoek Rijksstraatweg/Wieldrechtsezeedijk verworven

6.6. Wat gaan we nog doen?

Activiteit – Door de gemeente Dordrecht	Fase	2017	2018	2019	2020>
Aanbesteding en Uitvoering Landbouwontsluitingsweg (in twee fasen)	Uitvoering	■	■		
Verbreiding hoek Rijksstraatweg – Wieldr. zeedijk tbv landbouwverkeer	Nog inplannen				
Uitvoering NDZ/KRW/fietspad grond 2 ^e fase, incl. verplaatsing huidige eigenaar gebruiker	Uitvoering	■	■	■	■
Uitvoering NDZ/buffer-zuid sanering	Uitvoering		■	■	
Uitvoering NDZ/KRW hevel	Uitvoering		■	■	
Financiële afrekening subsidie hevel	Uitvoering		■	■	
Financiële afrekening KRW (synergiesubsidie) – subsidie vaststelling	Uitvoering			■	■
Financiële afrekening subsidie Fietspad 220	Uitvoering		■	■	
Opening Noorderdiepzone en Elzen Noord	Uitvoering				■
Uitvoering Dagrecreatieterrein, vergunningen, aanbesteding, uitvoering	Uitvoering	■	■	■	■
Voorstel voor vervolgon ontwikkeling Dagrecreatieterrein	Vervolg		■	■	
Beheer Buffer Zuid en Kooi-kil: start	Beheer	■	■	■	■
Beheer Dagrecreatieterrein: start	Beheer	■	■	■	■
Beheer Kop van 't Land: start	Beheer	■	■	■	■
Beheer Noorderdiepzone: start	Beheer			■	■
Beheer Fietspad 220: (overdracht Stadsbeheer)	Nog inplannen				
Beheer Landbouwweg: (overdracht Stadsbeheer)	Nog inplannen				
Beheer hevel: start	Beheer WSHD		■	■	■
Overdracht watersysteembeheer NDZ - Elzen Noord	Beheer WSHD			■	■
Op schema					
Mogelijk vertraging					
Vertraagd/uitgesteld					

6.7. Financiën

(Investerings-) kosten	Reservering	Krediet	Realisatie t/m juli 2017
Plankosten algemeen	1.469.800	1.469.800	1.076.400
Verwervingen	10.804.800	10.804.800	10.276.800
Investerings Noorderdiepzone, Kaderrichtlijn Water, Fietspad 220, Landbouwweg, Kop v 't Land, Dagrecreatieterrein etc.	21.392.600	21.392.600	9.965.300
Totaal (investerings-) kosten	33.667.200	33.667.200	21.318.500
Ingezet van beschikbare dekkingsmiddelen	33.667.200	33.667.200	21.318.500
Nog te dekken / tekort	0	0	0

Actuele kostenraming

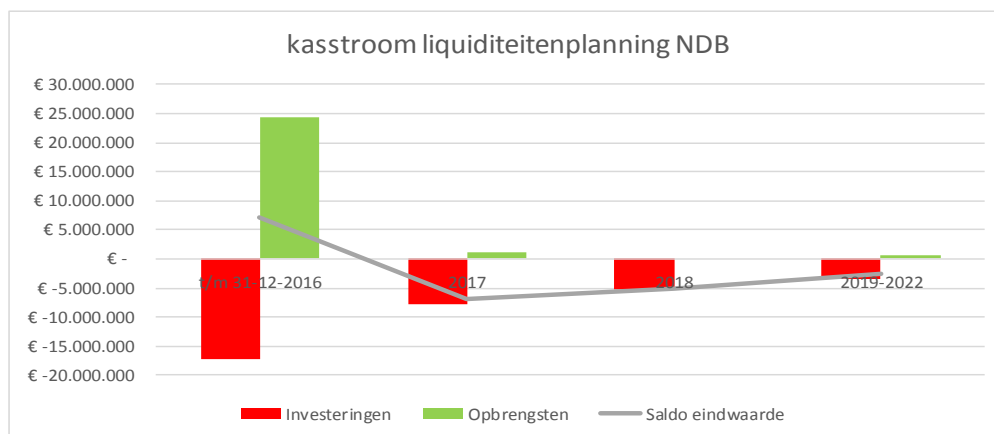
De geactualiseerde raming kostenraming komt uit op een totaal van € 33,7 miljoen en past binnen de beschikbare dekkingsmiddelen. De ontwikkeling van het dagrecreatieterrein is beperkt tot de minimale basisopgave. Het financiële tekort is gereduceerd tot nul, en verwerkt in de geactualiseerde natuurexploitatie.

Mocht uiteindelijk aan het einde van het project blijken dat er budget over is, dan vloeien eventuele resterende middelen (na alle aanbestedingen en opleveringen) terug naar bestedingen in het gebied/project (conform artikel 7.3 van de wijzigingsovereenkomst). Wanneer dit aan de orde is, dan wordt hiervoor een voorstel voor een eventuele heroverweging op diverse onderdelen aan de raad voorgelegd. Dit voorstel zal in overleg met de Provincie en het Waterschap tot stand komen.

Liquiditeitenplanning:

Op basis van de natuurexploitatie is een inschatting gemaakt van het verwachte verloop van de investeringsuitgaven. Deze zijn in onderstaand grafiek weergegeven. De opbrengsten betreft de bijdrage van Provincie en Waterschap, plus de subsidies voor KRW en Fietspad. De inzet van gemeentelijke SI middelen voor het fietspad en de landbouwweg valt buiten de liquiditeitsplanning, omdat dit reeds gereserveerde middelen zijn die geen kasstroom geven.

Kasstroom liquiditeitenplanning				
	t/m 31-12-2016	2017	2018	2019-2022
Investerings	€ -17.281.478	€ -7.864.000	€ -5.180.000	€ -3.342.000
Opbrengsten	€ 24.328.800	€ 1.081.300	€ -	€ 730.100
Saldo eindwaarde	€ 7.047.322	€ -6.782.700	€ -5.180.000	€ -2.611.900

6.8. Risico's

Het totale risicoprofiel voor de gemeente bedraagt nog € 0,8 miljoen, circa 58% van de risico's kunnen d.m.v stelposten binnen het project worden opgevangen. Voor het resterende deel is een risico ten laste van het weerstandvermogen van de stad opgenomen.

De stand van zaken van de belangrijkste risico's zijn:

Nr.	Categorie	Risicogebeurtenis	Maatregelen
1.	Algemeen	Kostenstijging 2017 t/m 2019 wordt bij investeringsprojecten niet begroot (conform beleid).	Rentebaten over ontvangen middelen toegevoegd aan project.
2.	Algemeen	Onzekerheid over verrekenbaarheid BTW a.g.v. overdracht eigendom aangelegd gebied aan derden.	Fiscaal en juridisch advies verkregen en standpunt voorgelegd aan de belastinginspecteur (wacht op bevestiging).
3.	Algemeen	Afwijkingen in bestek, meerwerk	Relatie bezien met stelpost / nader te detailleren en onvoorzien.
3.	Noorderdiepzone	Afwijkingen grondbalans, bandbreedte +/- € 180.000	Relatie bezien met stelpost / nader te detailleren en onvoorzien.
5.	Landbouwweg	Afwijking in raming overkluizing Evides, bandbreedte +/- € 100.000	Overeenstemming met Evides over bijdrage gemeente bereikt, zekerheid verkrijgen over raming resterende deel van de werkzaamheden voor tijdelijke overkluizing.
4.	Vergunningen	Voorlopige voorziening en bezwaren	Aantal vergunningen en procedure tijden incl. bezwaren in beeld brengen. Niet starten binnen de bezwarentermijn.

6.9. Actuele ontwikkelingen

De landbouwweg is opgeleverd. Met Evides zijn afspraken gemaakt over de oplossing voor wat betreft de overkluizing. Evides zal zelf de leiding aan laten passen. Na afronding van de voorzieningen voor de watertransportleidingen volgt de aanbesteding voor de overkluizing en de asfaltering van het weggedeelte Oude Veerweg tot de watertransportleidingen.

Inzake de aanpassing van het kruispunt Rijksstraatweg-Wioldrechtse Zeedijk is in overleg met omwonenden (bezwaren vanuit Dordtse Kil IV) bezien of er alternatieven zijn, waardoor het deel Wioldrechtse Zeedijk tussen A16 en Rijksstraatweg kan worden ontlast van zwaar verkeer. De hoekoplossing Rijksstraatweg is uit het voorontwerp bestemmingsplan Dordtse Kil IV gehaald. Uit het oriënterend onderzoek naar mogelijke alternatieve oplossingen is gebleken, dat dit ingrijpende gevolgen heeft en veel geld kost. Het college heeft besloten vast te houden aan het raadsbesluit van 2014, dat is slopen woning en aanpassen kruispunt. Vanuit het project Dordtse Kil IV wordt hiervoor een bestemmingsplan wijziging opgesteld. Daarna voert het project NDB de maatregelen uit. Ondertussen worden maatregelen getroffen om het kruispunt tijdelijk te verbeteren.

De bezinkplas en de Kooikil zijn opgeleverd en Staatsbosbeheer en Waterschap is ingeschakeld voor het beheer en onderhoud daarvan. De Noorderdiepzone is in uitvoering, waaraan 10 mei uitgebreid aandacht is besteed met een feestelijke bijeenkomst. De oplevering is gepland april 2018.

De buffer-zuid in de Noorderdiepzone is in voorbereiding: dit betreft een sanering en grondwerk. De uitvoering is nu gepland vanaf najaar 2017. De uitvoering van de hevel is gestart.

De uitvoering van de Elzen-noord is in voorbereiding en start najaar 2017. Deze uitvoering is uitgesteld (was voorjaar gepland) omdat het saneringsplan langer duurt dan was gepland en we niet in de zomer hier aan het werk willen zijn.

Het Dagrecreatieterrein is in uitvoering en is eind dit jaar gereed.

De Kop van 't Land is uitgevoerd en ingezaaid. Het beheer is door Staatsbosbeheer opgepakt.

De vergunningen voor Dagrecreatieterrein en de Hevel hebben geen problemen meer opgeleverd in de zin van bezwaren. De procedures voor sanering Buffer-zuid en Elzen-noord lopen. Daarnaast moeten nog wat kleine vergunningen worden aangevraagd, b.v. voor de uitkijktorens.

Eind december heeft Waterschap Hollandse Delta uitstel aangevraagd bij de Provincie voor de oplevering van de maatregelen kaderrichtlijn Water. Dit is verleend tot 1 april 2020. Daarmede is voldoende tijd beschikbaar om b.v. het laatste stukje in de Noorderdiepzone aan te leggen, namelijk ter plekke van de Stichting Kros. De bestemmingsplanprocedure voor deze verplaatsing loopt. De verwachting is dat de Stichting medio 2018 is verplaatst.

Voor het beheer van de Noorderdiepzone is een Samenwerkingsovereenkomst opgesteld tussen Parkschap, Staatsbosbeheer, Waterschap Hollandse Delta en gemeente, tezamen met een beheerplan. Deze is voor besluitvorming aangeboden aan alle organisaties (Parkschap, gemeente en Staatsbosbeheer zijn reeds akkoord). De overeenkomst wordt najaar 2017 getekend. De overeenkomsten en beheersplannen voor Dagrecreatieterrein en Kop van 't land zijn in concept gereed en liggen voor reactie bij de desbetreffende beheerders.

Na de afronding van het totale werk en definitief zicht op de financiële stand van zaken moet er een voorstel komen voor bestemming van middelen, ingeval er zich een positief saldo voordoet. Naar verwachting zal dit in de loop van 2018 opgepakt gaan worden.

In april 2017 zijn het college en de gemeenteraad geïnformeerd over de natuurexploitatie 2017 en het resultaat daarvan. Er is geen tekort meer op de begroting. De natuurexploitatie 2017 is vastgesteld.

Gestart is met het regelen van het overdragen van gronden tussen gemeente en Waterschap. Dit betreft ook het project dijkversterking.

6.10. Communicatie

Communicatie naar geïnteresseerden vindt plaats via websites, social media, nieuwsbrieven en informatie bijeenkomsten. Specifiek gericht op de uitvoering is een communicatieplan opgesteld.

Bij aanvang van de uitvoeringswerkzaamheden NDZ, Dagrecreatieterrein en Landbouwweg zijn info avonden met omwonenden georganiseerd.

Er is een omgevingsmanager aangesteld om zo adequaat mogelijk te kunnen reageren op knelpunten en problemen tijdens de uitvoering van met name de Noorderdiepzone en het Dagrecreatieterrein. Ook heeft de aannemer van de NDZ een spreekuur. Tot nu toe zijn er weinig klachten/problemen.

Website is: www.nieuwedordtsebiesbosch.nl